

Årsrapport 2012

UTBILDNINGSNÄMNDEN

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Större fördjupade granskningar som sker under året publiceras löpande som ”revisionsrapporter”.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN
Revisionskontoret
www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 D, 1 tr
Postadress: 105 35 Stockholm
Telefon: 08-508 29 000
Fax: 08-508 29 399

STADSREVISIONEN

SID 1 (1)
DNR 350-50/2013
2012-03-12

Till
Utbildningsnämnden

Revisorerna för utbildningsnämnden har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2012. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och åberopar revisionskontorets årsrapport för utbildningsnämnden.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2013-08-30.

Stockholm den 12 mars 2013

På revisorernas vägnar

Bengt Leijon
Ordförande

Stefan Rydberg
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Revisionskontoret bedömer sammantaget att utbildningsnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Orsakerna härtill är att nämnden delvis bidrar till att fullmäktiges mål uppnås och nämnden redovisar också en negativ utveckling vad gäller kunskapsresultaten för grundskolan. Gymnasieskolan har en mer positiv utveckling. Särskilt oroande är den negativa utvecklingen i skolor som har högt socioekonomiskt index. Nämndens arbete med att utveckla konkreta strategier för att vända denna utveckling är mycket angeläget.

I revisionskontorets fördjupade granskningar under året har bl.a. framkommit brister vad gäller arbetet med särskilt stöd inom grundskolan. Liknande iakttagelser framkommer också i skolinspektionens granskning av gymnasieskolorna. I en granskning rörande samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa framkom att det finns en risk att elever med psykisk ohälsa kan "hamna mellan stolarna" och bl.a. nämns s.k. hemmasittare. Liknande synpunkter framkom i en granskning av skolelevers ogiltiga frånvaro.

Nämndens ekonomiska resultat är tillfredsställande. Nämnden redovisar en budgetavvikelse på -10,9 mkr före och +0,5 mkr efter resultatöverföringar. Stora överskott från fristående förskoleverksamhet och lokaler har bidragit till att begränsa effekten av underskott i andra delar av verksamheten och då främst gymnasieskolan i egen regi. Överskott från lokaler beror främst på att det nya ramavtalet inte trädde i kraft som planerat under 2012. Vidare blev beställningarna till SISAB lägre än planerat. För gymnasieskolan krävs åtgärder för att få en ekonomi i balans under 2013.

Intern kontroll

Revisionskontoret bedömer att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. Revisionskontoret vill dock framhålla att nämndens internkontrollarbete är ett angeläget utvecklingsområde. Internkontrollarbetet behöver bli en tydligare del i nämndens system för styrning och uppföljning och verksamheterna behöver involveras mer i det arbetet.

Revisionskontoret tog föregående år upp att det är en risk att nämndens målstyrning blir otydlig med det stora antalet indikatorer som nämnden har. Antalet indikatorer kopplade till kunskapsmålen har reducerats 2013 och några finns nu med som nyckeltal. Revisionskontoret ser positivt på den utvecklingen och förordar att nämnden fortsätter att pröva om inte ytterligare indikatorer kan tas bort för att än tydligare fokusera på de strategiskt viktiga områdena.

Prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året. Fr. o m. år 2013 kommer också månadsprognoserna redovisas för nämnden vilket är positivt.

Nämndens styrning och uppföljning av enheterna har fördjupats under året genom att resultatdialogerna har utvecklats. Årets resultatdialoger inom grundskolan har förutom föregående års resultat också handlat om innevarande läsårs elever som riskerar att inte nå de kunskapsmål som minst ska uppnås. Ett antal skolor med låg måluppfyllelse ska under 2013 genomlysas och stödinsatser ska tas fram.

Uppföljningar av förskolans kösystem och tillsyn och kontroll av enskilt drivna förskolor visar att nämnden i stor utsträckning har beaktat revisionskontorets rekommendationer.

Bokslut och räkenskaper

Revisionskontoret bedömer att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Rapportförteckning:

Årsrapport 2012 för utbildningsnämnden (nr 30, 2013)

Grundskolans arbete med elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen (nr 3, 2013)

Samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa (nr 2, 2013)

Skolelevens ogiltiga frånvaro (nr 3, 2012)

Innehåll	Sid
1 Årets granskning	1
2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1 Ekonomiskt resultat	2
2.2 Verksamhetens resultat.....	4
3 Intern kontroll	12
4 Bokslut och räkenskaper	20

Bilagor

<i>Bilaga 1</i>	Revisionskontorets bedömningskriterier
<i>Bilaga 2</i>	Revisionsrapporter under perioden april 2012-mars 2013

I Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av utbildningsnämndens verksamhet avseende år 2012.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisions sed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

Ansvarig för granskningen av nämndens verksamhet har varit Maria Assarsson vid revisionskontoret.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2012 – mars 2013 redovisas i *bilaga 2*.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Sammantaget bedöms att utbildningsnämnden inte helt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Brister i måluppfyllelsen och den negativa utvecklingen inom grundskolan är den främsta anledningen. Särskilt oroande är den negativa utvecklingen i skolor som har högt socioekonomiskt index. Nämndens arbete med att utveckla konkreta strategier för att vända denna utveckling är mycket angeläget. I revisionskontorets granskningar har det också framkommit brister vad gäller arbetet med

särskilt stöd. Liknande iakttagelser framkommer också i skolinspektionens granskning av gymnasieskolorna.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2012:

Mnkr	Budget 2012	B o k s l u t 2 0 1 2			Budget- avvikelse 2011
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	15 083,1	15 044,9	38,2	0,3%	-114,5
Intäkter	1 771,1	1 721,5	-49,6	2,8%	68,2
Verksamhetens nettokostnader	13 312,0	13 323,4	-11,4	0,1%	-46,3
Kapitalkostnader	53,4	52,9	0,5	0,9%	-4,9
Driftbudgetens nettokostnader	13 365,4	13 376,3	-10,9	0,1%	-51,2
Justerat netto, efter resultatöverföringar		13 364,9	0,5	0,01%	22,6
Investeringsplan					
Utgifter	90,0	60,0	30,0	33,3%	22,6

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens driftbudgetutfall netto efter resultatöverföringar avviker med 0,5mnkr (0,01 %) jämfört med budget. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig. Men överskott från förskoleverksamheten (52 mnkr) och lokaler (52 mnkr) har bidragit till att begränsa effekten av underskott i andra delar av verksamheten och då främst inom gymnasieskolan. Överskott från lokaler beror främst på att det nya ramavtalet inte trädde i kraft som planerat under 2012. Vidare blev beställningarna till SISAB lägre än planerat. För gymnasieskolan som endast har 7,6 mnkr i utgående resultatfonder, behövs kraftfulla åtgärder för att få en ekonomi i balans under 2013.

Utfall netto per verksamhetsområde

Nedan redovisas utfall netto per verksamhetsområde före resultatdispositioner.

Verksamhetsområde (fristående och kommunala)	Budgetavvikelse netto (mnr)
Förskoleverksamhet (fristående)	51,8
Grundskola, fritidshem och grundsär	20,8
Gymnasieskola inkl gyvux och gysär	-75,5
Nämnd och övergripande	-8,0
Nämnden totalt	-10,9

Förskoleverksamheten redovisar ett nettoöverskott på 51,8 mnr (2,7 %) som är hänförligt till fristående förskolas socioekonomiska anslag. Detta överskott har nämnden använt för att täcka underskott inom andra verksamheter.

Grundskolan, fritidshem och grundsärskola redovisar ett nettoöverskott på 20,8 mnr (0,2 %). Inom grundskolans budget har särskilda åtgärder vidtagits för att finansiera överskridandet för verksamhetsstödet (-82,8 mnr)¹. Härutöver har också medel tillskjutits från central reserv. Grundsärskolan redovisar ett överskridande på 45,7 mnr. En förklaring är höga skolskjutskostnader för elever i fristående grundsärskolor (-10,9 mnr). Grundsärskolan i egen regi har inte kommenterats. En förklaring är att grundsär i egen regi har mycket interna mellanhavanden med grundskolan varför det är svårt att få en tillförlitlig redovisning.

Gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (inklusive gy-vux) redovisar ett överskridande på 75,5 mnr (-3 %). Orsakerna till överskridandet är svårigheter för gymnasieskolorna i egen regi att anpassa verksamheten till det minskade elevantalet. Åtgärder pågår med att se över tjänstefördelningen på skolorna. Antalet gymnasieområden är också föremål för översyn och ett ärende kommer att föreläggas nämnden under våren 2013. Överskridandet har begränsats av överskott på lokaler (+17 mnr). Gymnasiesärskolan redovisar ett överskridande på -4,7 mnr. Gy-sär i egen regi redovisar överskott på grund av lägre lokalkostnader medan elever i fristående gy-sär och placerade i andra kommuner redovisar överskridande beroende på höga kostnader för skolskjuts.

Nämnd och övergripande verksamhet redovisar en avvikelse på -8 mnr. Underskottet beror i huvudsak på ökade kostnader för IT-konsulter.

Enligt revisionskontoret har nämnden förklarat avvikelsen mot budget på ett i huvudsak tillfredsställande sätt. I likhet med tidigare år har nämnden inte en helt

¹ Sänkt ersättning 4:e kvartalet (fristående och kommunal). Egenregi kompenseras genom utfördelning av överskott på lokaler. Härutöver har förvaltningsledningens reserv på 25 mnr disponerats.

tillförlitlig redovisning för grundsärskolan. Revisionskontorets iakttagelse kvarstår att förvaltningen behöver se över redovisningsprinciperna. Härtill anser revisionskontoret att budget och utfall för nämndens två huvuduppdrag dvs. egen regi och tillhandahållaruppdraget kan redovisas tydligare inom respektive verksamhetsområde (skolform).

Resultat- och anslagsenheter

Inom kommunens grundskolor fanns 104 resultatenheter. Av dessa redovisade 56 enheter budgetunderskott. Under året har grundskolan minskat sina fonder med totalt 3,3 mnkr, vilket är betydligt mindre än vad som skedde under 2011 (-51,3 mnkr). Antalet resultatenheter minskar 2013 till 98.

Inom gymnasieskolan fanns 11 resultatenheter under 2012. Av dessa redovisade 8 enheter budgetunderskott. Antalet resultatenheter ökar till 14 år 2013 beroende på beslut att varje gymnasieskola inom ett gymnasieområde ska vara en egen ekonomisk enhet.

Utöver resultatenheter har nämnden ett antal anslagsenheter. Inom denna grupp finns exempelvis skolenheter som avvecklats som resultatenheter till följd av upprepade underskott. År 2012 fanns 16 anslagsenheter inom grundskolan som redovisade ett sammanlagt underskott på 21 mnkr. Inom gymnasieskolan fanns 6 anslagsenheter som redovisade ett underskott på 18 mnkr. Anslagsenheternas underskott både vad gäller grund- som gymnasieskolans enheter är lägre än föregående år.

Investeringar

Av budgeterade investeringsmedel på 90 mnkr har endast 60 mnkr använts. 30 mnkr har använts för kapacitetshöjande åtgärder. Övriga satsningar har varit satsningar på digitala verktyg, miljö och tillgänglighet. Nämndens investeringsbudget har under flera år genererat stora överskott. År 2013 har investeringsramen sänkts till 70 mnkr.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2012 delvis nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden delvis har nått sina mål för verksamheten. Nämnden bedöms dock ha uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.

Nämnden redovisar utförligare analyser än tidigare av kunskapsresultaten vilket är positivt. Jämförelser finns nu mellan kommunala och fristående skolor i

Stockholm och med jämförelser med riksgenomsnittet. Resultaten redovisas också uppdelade på pojkar och flickor och skolors resultat i relation till socio-ekonomiska bakgrundsvariabler.

KF:s mål: "Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas"

Huvuddelen av nämndens verksamhet omfattas av kommunfullmäktiges verksamhetsmål "Förskolor och skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas". Nämnden har under detta verksamhetsmål fem egna mål varav tre knyter an till de nationella målen t ex "Samtliga elever i stadens kommunala skolor ska ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt utifrån läroplansmålen".

Nämnden bedömer att KF:s verksamhetsmål delvis har uppnåtts. Nämnden bedömer också att nämndens egna mål (med koppling till läroplansmålen) delvis har uppnåtts. Revisionskontoret delar nämndens bedömning. Av de 18 KF indikatorerna som finns under verksamhetsmålet har 4 uppnåtts, 1 har inte kunnat mätas och resterande har uppnåtts delvis. Av nämndens 37 indikatorer har 5 årsmål uppnåtts, 25 delvis, 1 inte alls och 6 har ej kunnat mätas. De indikatorer som inte har kunnat mätas gäller alla gymnasieskolan. Till verksamhetsmålet har nämnden 16 KF aktiviteter. Nio aktiviteter skulle avslutas under 2012. Sex av dessa har avslutats under året. Övriga aktiviteter beräknar nämnden avsluta under 2013.

Samtliga kunskapsresultat för åk 9 inom den kommunala grundskolan har på concernnivå försämrats 2012 jämfört med 2011. Enligt förvaltningens analys är det framför allt skolor med högt socioekonomiskt index där försämringen har varit störst. Gymnasieskolan redovisar i stort oförändrade eller förbättrade resultat 2012 jämfört med år 2011.

I det följande redovisas vissa kunskapsresultat för avgångseleverna i grundskolan respektive gymnasieskolan jämfört med årsmålet 2012 och i jämförelse med åren 2007-2011.

Åk 9 i grundskolan: Utfall 2012 med jämförelser 2007-2011 (egen regi)

Indikator	Årsmål 2012	Utfall 2012	Utfall 2011	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007
Andelen behöriga till nationellt program (KF)	89,0	85,9	88,0	87,3	88,9	88,3	87,6
Andelen som nått målen i samtliga ämnen (KF)	79,0	74,6	77,0	75,0	76,9	73,8	74,0
Genomsnittligt meritvärde (UN)	225,0	221,9	223,7	219,9	223,0	221,7	217,9

Utfallet för indikatorerna ovan blev samtliga lägre än årsmålet för 2012 och lägre än 2011. Andelen behöriga till nationellt program blev också lägre än åren 2007-2011. Jämfört med riksgenomsnittet är grundskolans resultat lägre 2012 för andelen behöriga till nationella program och andelen som nått behörighet i alla ämnen. Genomsnittligt meritvärde ligger dock fortfarande betydligt högre än riksgenomsnittet för åren i jämförelsen. Vid jämförelse med andra storstäder ligger också Stockholm på en högre nivå.

Åk 3 i gymnasieskolan: Utfall 2012 med jämförelser 2007-2011 (egen regi)

Indikator 1)	Årsmål	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	2012	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Andelen elever med högskolebehörighet (KF)	94,0	89,6	89,2	89,8	91,5	90,8	88,4
Andelen med minst G i alla kurser vid vårterminens slut exkl.IV(KF)	70,0	68	66	67	67	65	61
Andelen som fullföljde utbildningen inom 4 år exkl. IV (KF)	84,0	83,5	81,4	82,6	82,1	81,6	81,4
Betygsmedelvärde för elever med slutbetyg exkl. IV(UN)	15,5	15,1	15,2	15,0	15,1	15,0	14,8

1) Utfallet är hämtat från skolverket för att få en decimal där det har varit möjligt. I några fall avviker UN:s avrundade uppgifter från skolverkets statistik.

Måluppfyllelse redovisas i stort för indikatorn ”Andelen elever som fullföljde utbildningen inom 4 år”. För övriga indikatorer uppnåddes inte årsmålet men resultaten är bättre eller oförändrade jämfört med föregående år. Enligt förvaltningens analys har elevernas slutbetyg från grundskolan stor betydelse för hur eleverna sedan lyckas på gymnasiet (elevbakgrundsindex). Ser man till grundskolans jämförelsevis höga resultat år 2009 så kan detta vara en del av förklaringen till gymnasieskolans förbättrade resultat 2012.

Övriga indikatorer som rör förutsättningar för kunskap och lärande

Bland dessa indikatorer finns ogiltig frånvaro, arbetsro på lektionerna, trygg i skolan m.fl. För ogiltig frånvaro inom grundskolan har årsmålet om 2,2 % uppnåtts. Variationen mellan skolorna är stor (0-12%). För ogiltig frånvaro inom gymnasieskolan uppnåddes årsmålet delvis (6 %). Även här är variationen stor mellan skolorna (3-17%).

Måluppfyllelsen för övriga indikatorer inom detta område har för flertalet delvis uppnåtts.

KF:s övriga verksamhetsmål

Nämnden bedöms ha uppnått KF:s övriga verksamhetsmål utom målet ”Alla verksamheter staden finansierar ska vara effektiva” som bedöms delvis ha uppnåtts. Arbetet med att ta fram en miljöhandlingsplan pågår.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

Skolinspektionens granskning

Under 2012 har skolinspektionen genomfört regelbunden tillsyn av stadens samtliga gymnasieskolor och gymnasiesärskolor. I skolinspektionens rapport till huvudmannen (februari 2013) konstaterar skolinspektionen att många elever ges en utbildning och undervisning som håller hög kvalitet. Eleverna som avslutar sin utbildning har i genomsnitt högre betyg än elever i riket. Men när det gäller betygsresultat finns det en stor variation mellan olika skolor och program, varför kommunen kan göra mer för att nå högre resultat. I vissa av skolorna finns brister i arbetet med särskilt stöd till eleverna och åtgärdsprogrammen uppfyller inte skollagens krav. Brister har också konstaterats vad gäller kommunens uppföljning av resultaten i introduktionsprogrammen på gymnasiet och i gymnasiesärskolan. Under 2013 fortsätter skolinspektionen med regelbunden tillsyn av kommunens grundskolor och grundsärskolor.

Härutöver har skolinspektionen riktade tillsyner och kvalitetsgranskningar. Under 2012 har det varit få sådana granskningar där Stockholms skolor ingått. En kvalitetsgranskning som avslutats under 2012 är *idrott och hälsa* inom grundskolan. Två kommunala grundskolor från Stockholm ingick i denna granskning. Granskningen visade att skolorna har en undervisning som i stor utsträckning utgår från de nationella styrdokumenterna. En iakttagelse var att ämnet idrott och hälsa behöver följas upp och utvärderas på ett mer systematiskt sätt.

Nämndens externa utvärdering

Organisationen med skolinspektörer har ersatts av en ny organisation 2012 med externa utvärderare. Bedömningen av enheternas kvalitet har nu en starkare koppling till nämndens mål och den målbild som har satts upp.

Under 2012 har 33 grundskolenheter utvärderats varav 2 fristående grundskolor. Det som framkommit är att kopplingen mellan de skriftliga omdömena och den framåtsyftande planeringen i elevens individuella utvecklingsplan kan förbättras. Andra iakttagelser är att lärarnas förväntningar på eleverna kan höjas och kartläggningen av nyanländas kunskaper kan förbättras. Det systematiska kvalitetsarbetet behöver också utvecklas.

Härutöver har en särskild utvärdering gjorts av arbetsron i 8 kommunala grundskolor. Granskningen visade att flertalet hade en god arbetsro. Men det saknas en samsyn kring begreppet och elevernas delaktighet i arbetet med arbetsro kan förbättras.

Resultatet av de externa utvärderingarna kommer att sammanfattas i en rapport till nämnden i början av år 2013.

Tillsyn av fristående förskolor, pedagogisk omsorg och fritidshem

Nämnden har tillsynsansvaret för fristående förskolor samt pedagogisk omsorg och fritidshem som inte är kopplade till en skola. Totalt finns 19 000 barn i fristående förskoleverksamhet. Under 2012 har 130 förskolor och 40 pedagogiska omsorgsverksamheter varit föremål för tillsyn. I dessa fanns 4 899 barn vilket motsvarar 26 % av totala antalet barn i fristående verksamhet. Nämnden har i årets verksamhetsberättelse lämnat en utförlig redovisning av resultaten från tillsynen.

Tillsynsbesluten har innehållit 265 förelägganden (allvarliga brister), 278 anmärkningar (mindre allvarliga brister) och 99 brister där förvaltningen har avstått från ingripanden på grund av att huvudmannen t ex håller på att åtgärda bristen. De vanligaste orsakerna till förelägganden är felaktigheter i hanteringen av registerutdrag från brottsregistret. Andra vanliga orsaker är brister i ledningsorganisationen eller brister vad gäller öppettider och föräldraavgifter. I 30 tillsynsbeslut finns också förelägganden som gäller att förskolan har en otillräcklig andel förskollärare. Se även uppföljning av revisionskontorets tidigare granskning sid 15.

Grundskolans arbete med elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen

Stadsrevisionen har granskat skolornas arbete med elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen (rapport nr 3, 2013). På skolnivå har granskningen avgränsats till fyra kommunala grundskolor. Syftet med granskningen har varit att bedöma om det finns en ändamålsenlig styrning och uppföljning inklusive stöd för skolornas arbete med elever som riskerar att inte nå de kunskapsmål som minst ska uppnås.

Den samlade bedömningen är att det pågår aktiviteter för att utveckla styrningen centralt för att mer rikta stödet till de skolor som har flest elever som inte når kunskapsmålen. Även på skolnivå pågår arbete med att se över styrning och uppföljning i förhållande till nya läroplanen mm. Det finns dock angelägna utvecklingsområden framför allt vad gäller särskilt stöd. Granskningen visar att skolorna tillämpar bestämmelserna olika när det gäller gränsen för när insatser i

form av särskilt stöd sätts in. Av granskningen framgår också att beslut om särskilt stöd i flera fall inte fattats på det formella sätt som nya skollagen föreskriver. Detta sammantaget gör att det finns en risk att eleven inte får sina individuella behov tillgodosedda. Skolorna behöver också följa upp de egna rutinerna så att pedagogiska utredningar görs och att åtgärdsprogrammen utvärderas kontinuerligt.

Rapporten har överlämnats till utbildningsnämnden för yttrande senast till den 23 maj 2013.

Skolelevers ogiltiga frånvaro

Stadsrevisionen har genomfört en granskning avseende rutiner för registrering, uppföljning och analys av ogiltig frånvaro, hur vårdnadshavare meddelas samt om åtgärder vidtas i enlighet med skollagen och centrala riktlinjer (rapport 3, 2012). I granskningen har också ingått att bedöma om nämnden har en samlad bild av skolpliktiga elever med hög ogiltig frånvaro oavsett hos vilken huvudman eleven går. På skolnivå har granskningen avgränsats till sex grundskolor och två gymnasieskolor.

Den samlade bedömningen är att några av de granskade skolorna inte har helt tillfredsställande rutiner för att registrera, följa upp, analysera och åtgärda frånvaron. De skolor i denna granskning som utmärker sig genom att ha låg ogiltig frånvaro, har också bra rutiner för registrering av frånvaro. Det gemensamma stödet till skolorna i arbetet med frånvaron behöver utvecklas i flera delar. Positivt är det projekt som startats upp med denna inriktning, men det behövs ett mer kontinuerligt stöd.

Utbildningsnämnden har inte en samlad bild av elevers ogiltiga frånvaro oavsett om eleven går i nämndens egna skolor eller hos annan huvudman utan informationen begränsas till total ogiltig frånvaro för nämndens egna skolor.

Nämnden har den 29 november 2012 lämnat ett yttrande över rapporten. Av yttrandet framgår att åtgärder har vidtagits eller planeras för de områden där stadsrevisionen pekat på brister. Bl.a. får grundskolecheferna från och med höstterminen 2012 varje månad elevers ogiltiga frånvaro per skola för att ha beredskap i sitt arbete med stöd för rektor. Ett motsvarande system planeras för gymnasieskolorna. Förvaltningen kommer att ha dialog med fristående huvudmän om vid vilken gräns ogiltig frånvaro bör rapporteras till hemkommunen, då skollagen inte har definierat ”frånvaro i betydande utsträckning”. Förvaltningen anger vidare att förvaltningen snarast ska återkomma med förslag på hur det

gemensamma stödet för stadens alla skolor kan organiseras på utbildningsförvaltningen.

Samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa

Revisionskontoret har med hjälp av konsult genomfört en granskning av samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa (rapport nr 2, 2013). Syftet med granskningen har varit att bedöma om det finns en ändamålsenlig samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting för att skapa effektivitet i arbetet med barn och unga med psykisk ohälsa. De kommunala verksamheter som ingått i granskningen är socialtjänst och elevhälsan. Intervjuer har också skett med verksamheter inom landstinget, d.v.s. Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) och Habiliteringen.

Förutsättningar för en god och stabil samverkan utgörs av styrning, struktur och samsyn. Granskningen visar att det finns tydliga signaler i styrdokument och planer som påtalar vikten av att samverka samt målet för samverkan, men det saknas rutiner och handlingsplaner på praktisk nivå.

Uppdragen för respektive aktör är relativt väl definierade men det finns områden med otydlighet, främst vad gäller vilka som ansvarar för de som inte är i behov av den specialiserade psykiatriska vården, d.v.s. första linjens vård. Det finns gråzoner på områden som medför en risk att barn och unga "hamnar mellan stolarna". De intervjuade lyfter bland annat fram hemmasittare och ungdomar med antisocialt och kriminellt beteende.

Det finns ingen tydlig definition av psykisk ohälsa, men det finns en samsyn kring problemen och adekvata åtgärder. Däremot brister det i samsynen kring vem som ska göra vad. Det område som visar på den största otydligheten i samsyn och samverkan är neuropsykiatriska utredningar.

Samverkansforum finns och där diskuteras ofta problem och utvecklingsbehov, men det brister i handling. Det finns ett avvikelshanteringssystem för hantering av avvikelser gällande samverkan som administreras av KSL (Kommunförbundet Stockholms län). Systemet används i ringa omfattning.

Sammanfattningsvis kan revisionskontoret konstatera att det finns brister i samverkan som kan påverka effektiviteten i samverkan kring barn och unga med psykisk ohälsa. Utifrån granskningens resultat rekommenderas nämnden ta initiativ till att utredningsprocessen vid remittering till Barn- och ungdomspsykiatrin

(BUP) beskrivs och standardiseras. Vidare bör staden i dialog med landstinget ta ställning till vilken roll de kommunala resurserna ska ha när det gäller första linjens vård. Avvikelsehanteringen bör förbättras för att på ett systematiskt sätt utveckla samverkan.

Rapporten har överlämnats till kommunstyrelsen, socialnämnden och utbildningsnämnden för yttrande senast till den 23 maj 2013 samt till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Skolplanering för ett växande Stockholm

Revisionskontoret har granskat hur arbetet fortskrider utifrån den plan för skollokaler för ett växande Stockholm som togs fram 2011 då kommunstyrelsen och utbildningsnämnden hade ett gemensamt uppdrag att ta fram nämnda plan. Även SISAB deltog i den planeringen. För år 2012 har SISAB som ägardirektiv att delta i planeringen för att klara utbyggnaden av förskolor och grundskolor.

Utbildningsförvaltningen har förstärkt sin organisation inom lokalenheten med tjänster för förvaltningens projekt ”Skolbyggnation för ett växande Stockholm”. Projektet har också i uppdrag att ta fram en modell för framtidens grundskola, förkorta planeringsprocessen, stötta skolor i samband med nyetablering/avveckling samt utveckla samverkan i staden.

Även SISAB har sett över sin organisation. Förändringen rör fastighetsavdelningarna som fått ett tydligare ägaransvar för fastigheterna. Antalet projektansvariga har utökats i syfte att göra mer själva i det inledande utredningsskedet.

Utbildningsförvaltningen och SISAB har behov av att samverka i tidiga planeringskedjorna, för att skapa en gemensam målbild som kan bidra till kortare ledtider i senare processer. I stor utsträckning kommer kapacitetsutökningar ske i befintliga skolor, varför dessa processer inte kan ses isolerat från bolagets behov av samverkan kring det planerade fastighetsunderhållet. I och med nya ramavtalet² får SISAB ett mer tydligt fastighetsägaransvar, vilket innebär ett ökat åtagande vad gäller underhållet och tekniska investeringar jämfört med tidigare. Idag finns forum för samverkan på olika nivåer mellan nämnden och bolaget för informationsutbyte, från sporadiska möten till mer regelbundna. Kontakter finns mellan utbildningsförvaltningens lokalstrateger och bolagets förvaltningsområdeschefer. I de tidiga skeendena beställer också utbildningsförvaltningen volymstudier av bolaget. Men granskningen har visat att samverkan i tidiga skeenden har inte funnit sina former ännu. Roller och ansvar för detta behöver tydliggöras. Även myndighetsärenden som tillsyn av inomhusmiljön behöver hanteras

² Reglerar hyresförhållandet mellan bolaget och Stockholms stad för de utbildningslokaler som staden hyr av SISAB.

inom samverkan. I flera fall är det SISAB som har rådighet i dessa ärenden, men det krävs en gemensam planering av åtgärder med verksamhetsutövaren.

Utbildningsförvaltningens projekt kommer att avslutas vid utgången av år 2014. Nämnden ska då ha fattat beslut om utbyggnadsärenden i sådan omfattning att det råder balans mellan det prognostiserade elevantalet i egen regi år 2020 och den framtida beslutade elevantalskapaciteten. Så här långt har utbildningsnämnden fattat inriktningsbeslut omfattande ca 3 100 elevplatser³ och därutöver genomförandebeslut på 300 elevplatser. Detta motsvarar en kapacitetsutökning på ca 30 % av behovet. Bedömningen från utbildningsförvaltningen är att man kommer att klara kapacitetsproblemen under tiden som man bygger genom bl.a. tillfälliga lokaler.

Revisionskontorets bedömning är att det är angeläget att ledningarna för utbildningsförvaltningen och SISAB får till stånd en fungerande samverkan i de tidiga skeendena av processerna för att säkerställa effektiva processer i de senare delarna. Att utveckla en gemensam strategisk planering för befintliga lokaler är också en förutsättning för måluppfyllelsen med det nya ramavtalet. Kommande år behöver också besluten öka för att det vid utgången av år 2014 ska råda balans mellan prognostiserat elevantal och den framtida beslutade elevantalskapaciteten.

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och medarbetare. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedömer vi att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. Bedömningen grundar sig på de granskningar som är genomförda samt granskningen av verksamhetsplan, tertialrapport 1 och 2 samt verksamhetsberättelse. Revisionskontoret vill dock framhålla att det är angeläget att nämndens internkontrollarbete utvecklas vad gäller systematik och genomförande och att arbetet blir en tydligare del i nämndens system för styrning och uppföljning.

³ Exklusive Campus Konradsberg där osäkerhet råder

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2012 och bedömer att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver.

De nationella målen ska vara styrande för skolan⁴. Enligt revisionskontorets bedömning finns de nationella målen med i nämndens mål och i de förtydliganden som görs under förväntat resultat. Revisionskontorets tidigare iakttagelse kvarstår dock att nämnden kan vara tydligare i sin koppling till det nationella målet att ”elever i grundskolan (inklusive grundsärskolan) ska få det stöd som de behöver för att ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås”. Revisionskontoret tog också upp föregående år att det finns en risk att nämndens styrning och prioriteringar blir otydliga med det stora antal indikatorer som finns för nämndens verksamheter. Nämnden har gjort en översyn av indikatorerna inför verksamhetsplanen 2013. Detta har resulterat i att antalet indikatorer inom kunskapsmålen har reducerats från 56 till 34 KF:s och nämndsindikatorer. Främst är det nämndens egna indikatorer som reducerats och en del av dem ska istället användas som nyckeltal i enheternas analyser i kvalitetsredovisningarna. Revisionskontoret ser positivt på den utvecklingen och förordar att nämnden fortsätter att pröva om inte ytterligare indikatorer kan tas bort för att än tydligare fokusera på de strategiskt viktiga områdena.

Inom grundskole- och gymnasieavdelningarna finns former för hur övergripande mål ska omsättas i enhetsvisa arbetsplaner. Resultaten följs upp i resultatdialoger mellan skolans ledning och grundskole- respektive gymnasiechefen. Resultatdialogernas innehåll har fördjupats under 2012 och inom grundskolan har fokus varit varje elev i åk 9 som befaras att inte nå behörighet till nationella program samt vilka stödinsatser skolan har planerat för dem. Underlaget ska ligga till grund för att ta fram konkreta strategier för att öka andelen behöriga till gymnasiet. Skolornas systematiska kvalitetsarbete har också följts upp. Både grund- och gymnasieavdelningen har system för att jämföra skolornas resultat utifrån förväntade värden för skolan.

Nämnden har antagit strategin för skolutveckling inom grund- respektive gymnasieskolorna med låg måluppfyllelse i söderort och på Järvafältet 2010-12-09. En första avstämning har gjorts och rapporterats till nämnden i oktober 2012. Av rapporten framgår att aktuella skolor totalt sett inte har förbättrat sina resultat jämfört med år 2010. Delrapporten visar att det behövs ytterligare insatser för att nå högre måluppfyllelse. Av verksamhetsplanen för 2013 framgår att arbetet

⁴ Skolverkets rapport om det kommunala huvudmannaskapet i praktiken december 2011

med skolor som har låg måluppfyllelse ska intensifieras. Ca 15 skolor har valts ut för en genomlysning och riktade insatser för varje skola ska tas fram.

Nämnden har också fått uppdrag från fullmäktige i budget 2013 att ta fram konkreta strategier för att öka andelen elever med behörighet till gymnasiet och utveckla metoder för att öka kunskapen om den totala frånvarosituationen. För närvarande deltar endast två skolor i frånvaroprojektet med socialnämnden, men antalet skolor ska utökas. Revisionskontorets granskning vad gäller ogiltig frånvaro visade att frånvaro i vissa skolor är mycket hög och samma skolor har oftast låg måluppfyllelse. Det är därför angeläget att hitta framgångsrika åtgärder för att minska frånvaron.

Förvaltningen ser kontinuerligt över sitt stödmaterial för skolorna utifrån nya allmänna råd och riktlinjer som kommer från skolverket. Tex har grundskoleavdelningen under 2012 sett över sina riktlinjer och mallar vad gäller elevdokumentation (individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram) utifrån skolverkets allmänna råd vad gäller utvecklingssamtalet och den individuella utvecklingsplanen samt skollagens skärpta krav vad gäller beslut om särskilt stöd.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser under året:

Mnkr	Tertial- rapport 1 2012	Tertial- rapport 2 2012	Bokslut 2012	Avvikelse T2 – bokslut	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	15 032,5	15 113,0	15 044,9	68,1	0,5%
Intäkter	1722,4	1793,2	1721,5	71,7	4,0%
Verksamhetens nettokostnader	13 310,1	13 319,8	13 323,4	-3,6	0,03%
Kapitalkostnader	54,1	51,5	52,9	-1,4	2,7%
Driftbudgetens nettokostnader	13 364,2	13 371,3	13 376,3	-5,0	0,04%
Justerat netto, efter resultatöverföringar	13 308,6	13 291,6	13 364,9	73,3	0,55%
Investeringsplan					
Utgifter	65,0	69,8	60,0	9,8	14,04%

Sammanställningen ovan visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året. Prognosen för nettokostnader före resultatdispositioner redovisar en avvikelse mellan tertialrapport 2 och bokslut på -5 mnkr.

Bruttoavvikelserna för kostnader och intäkter jämfört med tertiäl 2 beror bl.a. på lägre stimulansbidrag för utbyggnad av förskolor. Prognosen för resultat efter resultatöverföringar mellan tertiäl 2 och bokslut blev 73 mnkr. Avvikelsen här emellan beror på de budgettillskott som enheterna fått under hösten (främst lönekomensation). Enheterna prognostiserade i tertiäl 2 att de skulle använda 80 mnkr av sina fonder, men i bokslutet blev resultatet 11 mnkr.

Nämnden har föreslagit att under 2013 ska månadsprognoserna redovisas i samband med nämndens sammanträden.

Nämndens system för intern kontroll

Nämnden har uppdaterat sitt system för intern kontroll 2012-05-24. I detta dokument har nämnden förtydligat enhetsnivåns roll och ansvar för interna kontrollens genomförande och att enhetens riskbedömningar utgör underlag för förvaltningens risk- och väsentlighetsanalys. I arbetet med risk- och väsentlighetsanalysen för år 2013 har grundskole- och gymnasiecheferna involverats men inte rektorerna ännu. Förvaltningen håller på att se över hur en sådan modell kan se ut och måste gå stegvis fram. Organisatoriskt finns ansvaret för interkontrollarbetet under förvaltningsledningens stab, men avsikten är att använda olika kompetenser inom förvaltningen för uppföljning av den interna kontrollen.

Nämndens kontrollaktiviteter 2012 har utgått ifrån nämndens internkontrollplan. Kontrollaktiviteterna har omfattat:

- Attest, inköp/betalning till leverantörer
- Skydd av tillgångar; granskning av inventariehantering (10 enheter)
- Löneutbetalning (10 enheter)
- Upphandling; uppföljning av avtal (10 enheter)
- Uppföljning av tidigare granskning avseende ersättning för egna utlägg

Planerade aktiviteter i internkontrollplanen har genomförts och resultaten har redovisats i nämndens verksamhetsberättelse. Revisionskontoret noterar dock att både antalet kontrollområden och antalet enheter som varit föremål för granskning är färre 2012 än föregående år.

Enligt revisionskontorets bedömning är nämndens arbete med interna kontrollen ett fortsatt angeläget utvecklingsområde. Att involvera enheterna i risk- och väsentlighetsanalysen och bredda internkontrollarbetet till att omfatta både ekonomi och verksamhet måste vara en prioriterad uppgift.

Uppföljning av tillsyn och kontroll av enskilt drivna förskolor

Revisionskontoret har gjort en uppföljning av en tidigare granskning avseende nämndens tillsyn och kontroll av enskilt drivna förskolor (rapport nr 6, 2011).

Uppföljningen visar att nämnden i stor utsträckning har beaktat revisionskontorets rekommendationer vad gäller mer systematiska arbetssätt, tydligare riktlinjer för tillsynens utförande och kortare tillsynsintervallen. Nu finns även kvalitetskriterier kopplade till stadens kvalitetsindikatorer för förskolan. Enligt revisionskontoret är detta en mycket positiv utveckling.

Nämnden behöver dock efter att alla enheter haft ett tillsynsbesök ta ställning till tillsynsintervallet utifrån en mer samlad risk- och väsentlighetsbedömning.

Revisionskontorets tidigare rekommendation att nämnden bör göra tillsynsrapporterna mer tillgängliga för föräldrar och allmänhet genom att lägga ut dem på stadens hemsida kvarstår.

Uppföljning förskolans kösystem

Revisionskontoret har genomfört en uppföljning av rapporten Stadens gemensamma kösystem för förskolan (nr 8, 2010).

Uppföljningen visar att flera av de rekommendationer som revisorerna har lämnat har eller kommer att beaktas.

Ovanstående genomgång visar att kommunstyrelsen och utbildningsnämnden genomfört eller föreslår ett antal förändringar som innebär att flera av de rekommendationer som revisorerna har lämnat beaktas. Detta avser bl.a. kommunstyrelsens förslag om en gemensam ingång för ansökan om förskoleplats till samtliga förskolor i Stockholms stad, det pågående arbetet med att förbättra funktionaliteten i IT-systemet samt den förstärka tillsynen av fristående förskolor.

Lönehantering

Med hjälp av konsult har en granskning av nämndens lönehantering genomförts. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig samt att bedöma om uppgifterna i löneredovisningen är aktuella, fullständiga och rättvisande.

De skolenheter som ingått i granskningen är Sätterskolan och Mälarhöjdens skola samt gymnasieskolorna S:t Eriks och Bromma. Nämnden använder stadens riktlinjer för intern kontroll i lönehanteringen och har även tagit fram ytterligare

information i form av meddelanden som kommunicerats via förvaltningens intranät till rektorer, biträdande rektorer, administrativa chefer, skolintendenter, skolsekreterare och avdelnings- och enhetschefer.

Vid den *centrala förvaltningen* kontrollerar enhetschef eller motsvarande löne-/personallistorna enligt delegation. De kontroller som genomförs dokumenteras och lönelistor sparas. Rutinen omfattar även kontroll av övertid, vilken genomförs månatligen av avdelningschef eller motsvarande. I rutinen ingår däremot inte att någon person som inte direkt är involverad i lönehanteringen, gör stickprovsmässig månatlig efterkontroll av utbetalda löner.

De *granskade skolorna* har inte tagit fram några egna dokumenterade rutinbeskrivningar för lönehantering, utan använder de som nämndens centrala förvaltning tagit fram. Efter genomförd granskning kan konstateras att det finns rutiner för månatlig utskrift och kontroll av löne-/personallistor, dock inte dokumenterade. Varje månad kontrollerar och attesterar ansvarig chef, dvs rektor, biträdande rektor eller administrativ chef, lönelista som sparas. Någon stickprovsvis kontroll av löneunderlagen utöver vad som beskrivs ovan görs inte på skolenheterna. De lönelistor som används inom de granskade gymnasieskolorna som underlag för attest kan emellertid inte anses ändamålsenliga, då de inte ger attestanten en fullständig överblick. Respektive rektor ser endast sina program medan en lärare kan arbeta i olika program med olika budgetansvariga rektorer.

Den rutinbeskrivning som den centrala förvaltningen har tagit fram bör fungera som grund för en säker och ändamålsenlig lönehantering med kontrollåtgärder före och efter löneutbetalning. Dock bör skolenheterna överväga att ta fram instruktion som tydligt beskriver vilket ansvar respektive chef har avseende kontroll av lönelistor m.m. Kunskapen kring de regler som gäller vid övertidsersättning och fyllnadstid behöver bli bättre. Vidare bör en övergripande kontroll av lönelistorna på gymnasieskolan införas i syfte att stärka den interna kontrollen.

Den samlade bedömningen är att nämnden har en i huvudsak tillräcklig intern kontroll avseende lönehanteringen och att uppgifterna i löneredovisningen i allt väsentligt är aktuella, fullständiga och rättvisande. Bedömningen bygger på en helhetsbedömning av inbyggda kontroller, rutiner före och efter löneutbetalning samt resultat av registeranalys och verifiering vid de granskade skolorna.

Behörigheter i Agresso

Med hjälp av konsult har en granskning genomförts med syfte att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig när det gäller hantering av behörigheter i ekonomisystemet Agresso.

Nämnden bör tillse att aktuella behörighetsblanketter och attestkort finns i samtliga fall samt löpande göra en kontroll/uppföljning av upplagda, ändrade och avslutade behörigheter. Dessa kontroller bör dokumenteras.

I samband med granskningen har noterats att det finns användare som inte varit inloggade under lång tid i Agresso. Vi rekommenderar nämnden att göra en förnyad prövning av sällanvändarnas behov av sina behörigheter.

Den interna kontrollen bedöms inte vara helt tillräcklig när det gäller tilldelning och bortag av behörigheter i ekonomisystemet Agresso.

Uppföljning av hanteringen av skyddade personuppgifter

Revisionskontoret gjorde år 2008 en granskning av nämndens rutiner för elever med skyddad identitet i grundskolan. Flera brister framkom och nämnden angav i sitt yttrande flera åtgärder som skulle vidtas bl a. skulle förvaltningsövergripande rutiner tas fram som stöd till skolorna och säkerheten i verksamhetssystemet skulle höjas. Vid den uppföljning som genomfördes föregående år konstaterades att nämndens planerade åtgärder ännu inte genomförts. Revisionskontoret har gjort en uppföljning även i samband med årets granskning.

Förvaltningen har nu tagit fram ett ärende till nämnden (2013-02-07) som behandlar de åtgärder som förvaltningen vidtagit med anledning av revisionskontorets tidigare granskning. Av rapporten framgår följande:

- Förvaltningsövergripande anvisningar har tagits fram med tillhörande handlingsplan. Anvisningarna överensstämmer med stadens övergripande riktlinjer, skolverkets stödmaterial och datainspektionens anvisningar.
- Skolorna ska enligt nämndens anvisningar ha skriftliga rutiner för hantering av skyddade personuppgifter.
- En begränsning av behörighet till elever med skyddade personuppgifter har införts i verksamhetssystemet BOSKO.

Härutöver kommer förvaltningen under 2013 att tillsätta en arbetsgrupp med representanter från olika avdelningar som närmare kommer att arbeta med att finna lösningar i stadens olika verksamhetssystem i syfte att förstärka skyddet för personer med skyddade personuppgifter.

Revisionskontoret konstaterar att förvaltningen nu vidtagit åtgärder i enlighet med revisionskontorets rekommendationer.

Granskning av beslut och delegation

Revisionskontoret har granskat nämndens delegationsordning med avseende på hur beslut som fattas med stöd av delegation anmäls till nämnden samt de rutiner som finns för återrapportering av delegationsbeslut. Syftet med granskningen har varit att bedöma om nämnden uppfyller den lagstadgade anmälningsplikten enligt kommunallagen 6 kap § 35 och klargöra om nämndens delegationsordning och nämndens rutiner för återrapportering av delegationsbeslut är ändamålsenliga.

Granskningen har bl.a. omfattat en genomgång av delegationsordning och delegationsbeslut som i nämndens protokoll anmälts samt intervju med nämndsekreterare och huvudregistrator.

Granskningen visar att nämnden delvis uppfyller formerna för den lagstadgade anmälningsplikten enligt kommunallagen 6 kap § 35. Nämndens delegationsbeslut finns förtecknade på en lista som tas ut ur diabas. På listan saknas namn på delegat, beslutsdatum och ärendetyp. Listan bör därför kompletteras med dessa uppgifter.

Nämnden har dokumenterade rutiner för återrapportering av delegationsbeslut.

En stickprovsgranskning har genomförts av anmälda delegationsbeslut avseende perioden mars till april 2012. Granskningen visade på att det finns brister i spårbarheten mellan protokoll och underliggande handling.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämnden inte helt följer kommunallagen om hur beslut som fattas med stöd av delegation ska anmälas till nämnden. Det är angeläget att nämnden genomför kontroller för att säkerställa att alla beslut som är fattade på delegation anmäls till nämnden.

Korttidstillsyn enligt LSS

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av korttidstillsyn enligt LSS⁵ vid fyra stadsdelsnämnder. Korttidstillsyn (KTT) är en LSS-insats som kan beviljas skolungdom över 12 år med funktionsnedsättning då föräldrarna förvärvsarbetar. Vid granskningen har revisionskontoret noterat att flertalet utförarverksamheter för KTT finns inom utbildningsnämndens grundsärskola.

⁵ Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS

Revisionskontoret rekommenderar utbildningsnämnden att för sina KTT - utförarverksamheter använda det ledningssystem för kvalitet som Socialstyrelsen föreskriver för LSS-insatser. Nämnden bör också anmäla sina KTT-verksamheter till Socialstyrelsen och också anpassa sina riktlinjer till den egna verksamheten utifrån eventuella förändringar i stadens riktlinjer för handläggning av insatser enligt LSS som gäller för KTT- verksamhet.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

En granskning har skett av utbildningsnämndens årsbokslut för 2012. Granskningen är översiktlig.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed. Vidare bedöms att det råder en god ordning i underlagen till bokslutet och posterna är i allt väsentligt väl dokumenterade.

Granskning mervärdesskatt

Med hjälp av konsult har en granskning av nämndens hantering och redovisning av mervärdesskatt (moms) genomförts. Syftet med granskningen har varit att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig samt att redovisningen är fullständig och rättvisande.

Vid granskningen har nämndens hantering av rutinerna för momshantering kartlagts. Utifrån uttag ur ekonomisystemet har analys och urval gjorts som har legat till grund för detaljgranskning av ett antal fakturor avseende hantering av ingående moms och särskilt momsbidrag. Dessutom har kartläggning gjorts av nämndens förssystem och kontroller har skett av ekonomisystemets inställningar för hantering av utgående moms.

Genomförd granskning visar att det vid nämnden finns aktuella anvisningar för hantering av moms som finns tillgängliga på intranätet. Granskningen visar även att det interna kontrollarbetet inte omfattar kontroller av momsredovisning.

Ingående moms avseende den skattefria verksamheten har hanterats korrekt och ger en rättvisande bild. Granskningen visar dock att det finns brister i den interna kontrollen av ingående moms avseende leasing och representation.

Utgående moms hanteras i huvudsak korrekt och ger en rättvisande bild av redovisningen.

Rutinen för återsökning av särskild momskompensation bedöms i huvudsak fungera tillfredsställande. Dock saknas rutiner för återsökning när det gäller fakturor som erhålls ute på skolorna. Dessa utgör dock en ringa del av den totalt återsökta momskompensationen.

Revisionskontorets samlade bedömning är att den interna kontrollen i huvudsak är tillräcklig och att redovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Vi rekommenderar att momsredovisningen kontrolleras löpande och att information och utbildning avseende momsredovisning ges kontinuerligt.

Bilaga I

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten 2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och 3 Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/</i>	
<i>Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Bilaga 2

Revisionsrapporter under perioden april 2012 – mars 2013

Samtliga rapporter finns tillgängliga på www.stockholm.se/revision

- 2012:3** Skolelevers ogiltiga frånvaro
- 2012:4** Stadens och nämndernas arbete för att säkerställa att FN:s barnkonvention tillämpas
- 2012:5** Bygglov
- 2012:6** Tryggheten i stadens parker
- 2012:7** Planering av kommunal service i stadsutvecklingsområden
- 2012:8** Uppföljning av verksamhet för personer med funktionsnedsättning
- 2012:9** Stadens trafiksäkerhetsprogram
- 2012:10** Uppföljningsgranskning av stadens upphandlingsverksamhet
- 2012:11** Granskning av e-tjänstprogrammet
- 2013:1** Internkontroll i entreprenader och byggprojekt
- 2013:2** Samverkan mellan Stockholms stad och Stockholms läns landsting avseende barn och unga med psykisk ohälsa
- 2013:3** Grundskolans arbete med elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen
- 2013:4** Beslutsprocesser och underlag inför införandet av gemensam IT-service, GS- IT
- 2013:5** Avvikelsehantering inom äldreomsorgen